

SETMANARI ILUSTRAT, DE LITERATURA, NOVAS Y ANUNCIS

Dedicat ab preferència al deşarrollo de la vida teatral de Catalunya

PREU: 15 CENTIMS — SURT LOS DISSAPTES

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

En Barcelona Ptas. 2 trimestre
Fora ciutat » 2 »
Los suscriptors del interior reben las obras del
: : : : : folletí encuadradas : : : : :

DIRECTOR

D. Joan Brú Sanclement

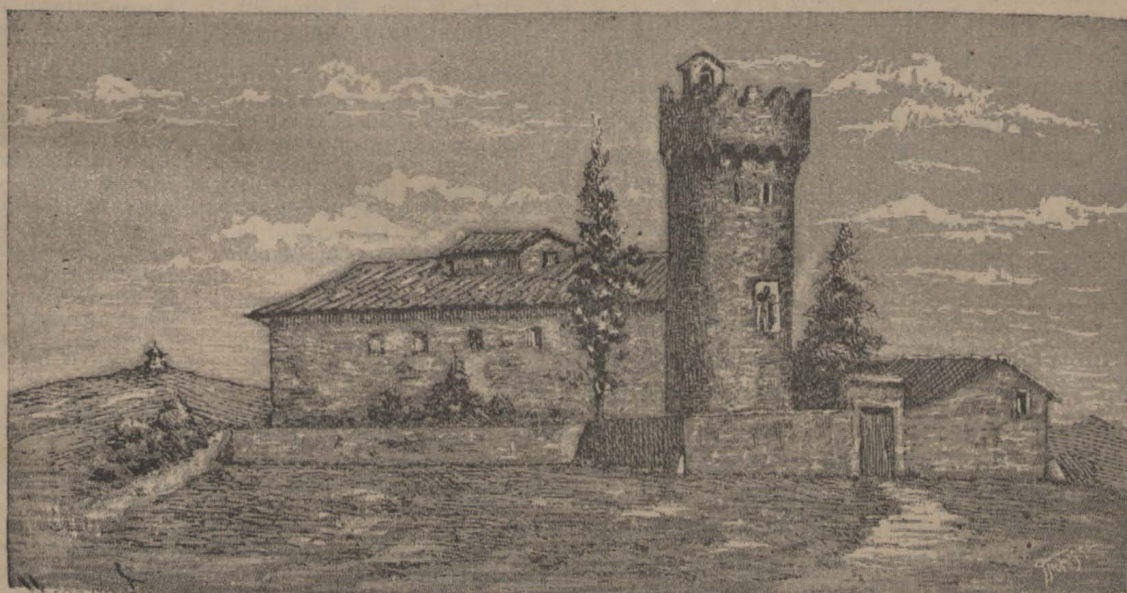
REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Carrer de las Cabras, 13, 2^a (Bussó á la escala)

PREUS DE CADA NÚMERO

Número corrent 15 cénts.
Los números atrassats son al mateix
: : : : : preu y sense folletí : : : : :

CATALUNYA PINTORESCA

CASA MAYANS (Vilasar)

¡Altres plagi escandalós!

Aquest ocuparà lo número sis en la llarga llista que pera fama del autor D. Antón Ferrer y Codina anirém presentant al públich. Desitjém que, com es degut, ab provas evidents se reconguin los *mérits* ab que dit senyor pretengué obrirse pas entre 'l brillant estol de bons autors

dramátichs catalans que, per sa natural modestia, germana bessona del verdader talent, deixaren prosperar en mal hora al que aportá á la nostra escena un caudal de grollerías que, si foren un día celebradas, sigué per anar patrocinadas ab lo mérit de suposada originalitat en la facilitat de conjoinar ingeniosos arguments. Afortunadament havém arribat á temps, y

l'edifici aixecat per tan falsa reputació, tremola ja fa dos anys davant del públic. Van trontollant-se les pedres una a una, perquè hi són posades en fals, y arribarem si es precis fins als fonaments y veurem ensolciar-se l'argilosa fàbrica, quina fictícia construcció pretenia privar la esbelta vista de las elevadas ab aquell talent que requereix lo geni artístich teatral.

La pedra que, seguint l'anterior figura, avuy aném á somourer de la trontollada reputació literaria de don Antón Ferrer y Codina, es la coneguda ab lo nom de *Palos y á casa*. La obra d'aquest títol es, á ben segur, una de las més representadas y per lo tant de las que més bon resultat pecuniari haurá produhit al injustament anomenat *original* autor; es, igualment, de las que més reputació moral li proporcionaren, no per lo llenguatge que hi empleá, donchs que aquest com en totes las per ell presentadas, es sobradament dolent, sino com á autor escénich, per la conjuminació de ben trovats arguments y ben entesas situacions. Tant signé aixís, que per cacarejar molt de aquesta originalitat, ne rebé la felicitació fins d'un geni que s'escalfá lo cap bon xich més qu'ell pera dotar fecondament de bons fruyts la nostra escena.

Aquesta obra á que 'ns referim, *Palos y á casa*, s'estrená com á original en la nit del 23 de Novembre de 1886, y l'exemplar imprés ho justifica aixís mateix, á pesar de la mala ortografia y ausencia de sintaxis ab qu'está redactada la portada; diu aixís: PALOS Y A CASA, COMEDIA EN UN ACTE, estrenada ab éxit extraordinari la nit del 23 de Novembre de 1886, per la companyia que actúa en lo Teatro Romea, PER A. FERRER Y CODINA.

¡Y per qué creguém ab las originalitats de tal autor! Al mateix dia del estreno, reconeguerem exactament en ella, un colossal plagi comés á una bonica obra castellana que uns quants anys enrera havíam vist representar varias nits seguidas en lo teatro del Tívoli antich, y vegis si l'obra aquesta seria ben rebuda per tot Espanya, que al any 1888 se'n editá una segona edició, es á dir, quan ja'l plagi de don Antón Ferrer ne feya dos que se la campava entre nosaltres.

L'obra castellana en qüestió va estrenarse á Madrid lo dia 6 de Septiembre de 1865, es de don Luís Rodríguez, ab música de don Joseph Rogel, dú per títol *La epístola de San Pablo*, la propietat d'ella correspon á Doña Maria Loreto Gullon de Fiscovich, y aquesta senyora fa constar en l'exemplar, que, á més dels drets corresponents, se reserva aixís mateix lo dret de la traducció; ¡considerin si algú ho ha fet sense'l seu permís y ara se'n entera! ¡quins mals de cap pe'l plagiari!

Lo resultat del coteig dels exemplars *Palos y á casa* y *La epístola de San Pablo*, no pot ésser més desastrós pera que'l de la catalana pugui acreditar la més insignificant nota d'originalitat. Personatges, situacions, conceptes, pensaments, objectes, detalls, tot enterament está prés de la castellana, fins lo diàlech; véngint-se algunes mostrars:

LA EPÍSTOLA DE SAN PABLO

Lloch de l'acció.—Interior elegante. Puerta al fondo. Puertas laterales...

Al levantarse el telón, están sentados á la mesa Julia y Silvestre, acabando de almorzar. Un criado está de pie detrás de la mesa.

Principals personatges de la castellana

JULIA muller de SILVESTRE que quan vol molestar á la seva senyora fins á conseguir que se'n vagi, anomena *La epístola de San Pablo*. Aquest personatge passa grans apuros per haver-se compromés á fer una visita á una fulana en representació del seu amic

BECERRIL casat ab AMALIA amiga de Julia.

PÉREZ tipo gomós li encarregan un palco per anar al Real. Ve de visita, y Silvestre que's trova que'n aquells moments no pot sortir perquè la seva senyora se li ha endut el sombrero, s'aprofita del d'aquest personatge.

Comensa l'obra tal com está indicat en lo lloch d'acció.

Véngint-se alguns fragments del diàlech agafats al etzar.

JULIA. Silvestre, estás insupportable...

— Parece que tienes gusto en contrariarme...

SILVEST. — ...¿No te acuerdas del sacerdote que nos casó?

JULIA. — ... Pues mira si tú te creíste que yo estaba escuchando...

SILVEST. — ¡Muchacha! ¿Qué estás diciendo! ¿Conque no escuchabas al sacerdote?

JULIA. — Pensaba... en otra cosa.

BECER. (... Deja en paz á tu esposa y aléjala de aquí. Tengo de hablarte á solas...)

PALOS Y A CASA

Lloch de l'acció.—Sala d'una casa acomodada. Porta d'entrada al foro y dos á cada part...

Al aixecarse'l teló, Teodoro y Matilde están prenent café en una tauleta de centro. Un criat 'ls serveix.

Principals personatges de la catalana

MATILDE muller de TEODORO que quan vol molestar á la seva senyora fins á conseguir que se'n vagi, anomena á *Pepe Castillo*. Aquest personatge passa grans apuros per haver-se compromés á fer una visita á una fulana en representació del seu amic

CARLOS casat ab RIRETA amiga de Matilde.

EDUARDO tipo gomós, li encarregan un palco per anar al Romea. Ha vingut de visita, y Teodoro que's trova que'n aquells moments no pot sortir perquè la seva senyora se li ha endut el sombrero, s'aprofita del d'aquest personatge. Comensa l'obra tal com está indicat en lo lloch d'acció.

Véngint-se alguns fragments del diàlech agafats al etzar.

MATILDE.—Teodoro, estás insufrible.

— Sembla que ho fassis espresament...

MAT.—... ja obeheix be els preceptes que li va llegir en el camaril de la Mercé 'l capellá que 'ns va casar fa tres mesos. Es veu que se'l escoltava ab molt interés.

TEOD. Poch més ó menos ab el mateix que ell m'ho explicava. Qui sab ahont teníam 'l cap tant ell com jo en aquells moments.

CAR. (... convé qu'allunyis á la teva dona: hem de parlar...)

Teatro Catalá

LO PRIMER FILL

Monòlech en vers, original de D. Lluís Millá. Estrenat la nit del 7 en lo Teatro Romea.

La situació del personatge que representa aquest monòlech es ben trovada y está expressada ab naturalitat.

La versificació es fácil y denota l'acreditada marca del jove autor.

Lo desempenyá lo senyor Goula, ab bastant acert, denotantse n'obstant, que no 'l duya prou sapigut.

La concurrencia doná mostrars d'agrado durant la representació y ab aplausos al final.

X.

Més llenya al foch

Encara que va quedar evidenciada la cayguda de clatell feta per lo gran plagiari, desde las planas del periódich que patrocina los seus despropòsits literaris, á major abundament (y ampliant lo dit per un de nostres companys de Redacció en lo número prop passat) volém fer avinent á nostres llegidors que l'autor (?) de *La Suripanta* sembla que no sab ni de gramática, donchs que aplica la preposició *per* en un sentit que no té ni ha tingut may.

Sí, senyors, voler suposar que la paraula *per* no es equivalent al adjectiu *original*, es una verdadera surtida de peu de banch.

Vegis sino los següents exemples pera convencers de la forma manifestativa com los grans literats legalisan la paternitat de llurs obras:

Exemples: «*La vida de Lazarillo de Tormes*, por D. Diego Hurtado de Mendoza»; «*Aventuras y vida de Guzmán de Alfarache*, por Mateo Alemán»; «*El escudero Marcos de Obregón*, por el maestro Vicente Espinel»; «*El diablo cojuelo*, por Luis Vélez de Guevara», etc. Y aquestas novelas son ORIGINALS dels seus respectius autors y serviren de modelo á Le Sage per escriure 'l *Gil Blas de Santillana*.

Entre 'ls poemes, trobém: *La Araucana*, por D. Alonso de Ercilla y Zúñiga»; «*Vida del Patriarca S. Josef*, por el maestro José de Valdivielso»; «*Creación del mundo*, por el doctor Alonso de Acevedo» y altres en que l'autor no hi posa més que 'l por devant del seu nom, sense que siguin poemes traduhits, arreglats ó des-arreglats.

Los autors dramàtics antics generalment posavan lo títol de l'obra y després deyan de Pedro Calderón de la Barca, de Félix Lope de Vega, pero molts d'ells també escribian por.

Aixís mateix te 'l mateix valor y acredita la originalitat de las obras lo calificatiu ESCRITA POR

SILVEST. (¿Sí? pues espérate un poco.)

Voy á leerte la Epístola.
JULIA. ¡Me marchó!...
(*Se'n va.*)

Quedan sols SILVESTRE y BECERRIL

BECEB. ... Vengo á pedirte un favor.

SILVEST. Necesitas fondos.

BECEB. No se trata de eso... ya sabes que yo adoro á mi esposa.

SILVEST. Es natural.

BECEB. Que la adoro.

SILVEST. Es natural.

BECEB. Pues bien... ¡A pesar de todo yo la estoy engañando!

SILVEST. Es natural... (*cam-bia de tono.*) ¡Cómo! ¿Tú estás engañando á tu mujer?

SILVEST. Voy... á la Puerta del Sol, á echar un rato de palique.

JULIA. ¡Ajá! ¡y para echar un rato de palique á la Puerta del Sol, te plantas de toda etiqueta?

SILVEST. ... ¡Si voy á casa del sastre!

JULIA. Mejor, con eso te ayudaré á escoger la tela...

SILVEST. ¡Después á casa del zapatero!

JULIA. Yo le diré del pie que cojeas.

TEOD. ¡Ah! bueno... aixó ray...)

Tú, ja coneixías á Pepe Castillo?

MAT. ¡Dispensi!
(*Se'n va.*)

Quedan sols TEODORO y CARLOS

CAR. ... Estich ab un grave apuro.

TEOD. ... ahir vaig cobrar deu mil pessetas...

CARL. No se trata de dinner... tú ja sabs qu'estich molt enamorat de la Riteta á pesar de ser la meva dona?

TEOD. Naturalment.

CARL. Que l'adoro; 'm va dur un regular dot...

TEOD. Naturalment.

CARL. Donchs á pesar d'aixó l'enganyo.

TEOD. Naturalment... vuy dir que aixó no está ben fet.

TEOD. ... me'n vaig á fumar un cigarro al Parque.

MATILDE. Y per anar á fumar un cigarro al Parque 't posas guants de color perla?

TEOD. Haig d'anar á probarme un pantalón.

MATILDE. Aixís veuré si 't está bé.

TEOD. Y á comprar puros.

MATILDE. Jo te 'ls triaré.

(Lo plagiari hi aboca la següent bellesa que dona mostra de la seva gracia *original*.)

TEOD. Y á clavarme un tiro.

MATILDE. Jo 't carregaré la pistola.

MATILDE. No 'm conven-cerás, vuy 'l divorci...

RITETA. Mira, Matilde, que aixó no 't farà gayre favor.

RITETA. ... aquí hi ha una dona enganyada, sí, pero aqueixa dona soch jo.

etc., etc., etc.

JULIA. Hoy mismo voy á pedir el divorcio...

AMALIA. No te arredra el escándalo?

AMALIA. ... Aquí hay, en efecto, una mujer engañada... pero esa mujer soy yo.
etc., etc., etc.

Y per l'efecte consegüent, quedém, donchs, ab que don Antón Ferrer y Codina en algún temps considerat per autor original, se li ha declarat ja públicament que

<i>Tenorios!</i>	es plagi descubert de	<i>Procés Veauradieux</i>
<i>La Suripanta,</i>	»	<i>Les Vacances du Mariage</i>
<i>A la prenciá,</i>	»	<i>Deux profonds scélérats</i>
<i>Las Carolinas,</i>	»	<i>Por amor al prójimo</i>
<i>Africa</i>	»	<i>Moi</i>
<i>Patos y á casa</i>	»	<i>La Epístola de San Pablo</i>

¿Reparan com creix? donchs fins á la setmana entrant, que 'ls en presentarem un altre. Ja ho tenim dit, un cada dissapte. —J. XIMENO PLANAS.

ó COMPUESTA POR, vegis la immortal obra *D. Quijote de la Mancha*.

Igualment llegim: «*El burlador burlado*, POR Ricardo de Turia»; «*D.ª Inés de Castro*, POR el licenciado Mexía de la Cerda»; «*El Fénix de Salamanca*, POR el doctor Mira de Méscua»; «*El calderero de San Germán*, POR Gaspar Zavala y Zamora»; «*El puñal del Godo*, POR José Zorrilla», y una infinitat més, que indiquen l'originalitat ab la paraula POR.

Més modernament trobem «*Las naves de Cortés destruidas*, POR D. Nicolás Fernández Moratín»; «*La inocencia perdida*, POR D. Alberto Lista y Aragón»; «*Filosofía de la elocuencia*, POR D. Antonio Capmany y Montpalau», y moltíssims més que podriam citar-ne, que no son imitadors.

Y entre las obras contemporáneas, tenim: «*Cuadros contemporáneos*, POR D. José de Castro y Serrano»; «*Historia de Cataluña y de la Corona de Aragón*, POR Víctor Balaguer»; «*Cuentos de color de rosa*, POR D. Antonio de Trueba»; «*Episodios Nacionales*, POR B. Pérez Galdós»;

«*Los pequeños poemas*, POR D. Ramón de Campoamor»; «*Pepita Giménez*, POR D. Juan Valera»; «*El sombrero de tres picos*, POR D. Pedro A. de Alarcón»; «*Madrid dramático*, POR Antonio Hurtado»; «*La pluma prodigiosa*, POR D. Manuel Bretón de los Herreros»; «*Una onza á terno seco*, POR D. Tomás Rodríguez Rubí y D. Juan Eugenio Hartzenbusch», etc., etc., etc., totas originals.

Pero á pesar de las citas que acabém de fer, á pesar de que moltes d'aquestes obras son publicadas pels mateixos autors, y á pesar de que alguns d'aquestos son individus de l'«Academia Española», lo senyor Ferrer y Codina podria fer veure que aquestos escriptors y 'ls innumerables més que podriam citar, no han usat bé la preposició POR per indicar l'originalitat de las sevas produccions.

Pera contestar á tal subterfugi recordarém que la «Real Academia Española» obrí un concurs pera premiar una obra sobre biografia y estudi crítich d'un escriptor clásich espanyol, y 's va concedir lo premi al estudi sobre *Alarcón*.

Com se suposa, l'obra debía esser original; y de que ho era la premiada, bé se'n assegurarian los académichs.

Donchs la portada de la voluminosa obra, diu:

D. JUAN RUIZ DE ALARCÓN Y MENDOZA
POR

D. LUIS FERNÁNDEZ-GUERRA Y ORBE

—
OBRA PREMIADA
EN PÚBLICO CERTAMEN
DE LA REAL ACADEMIA ESPAÑOLA
Y PUBLICADA Á SUS EXPENSAS

Encara que en caràcters diferents, tot está en lletres majúscules, fins la preposició POR.

Ja veu 'l senyor Ferrer y Codina com fins está sancionat per l'única corporació que regula en Espanya la propietat usual del llenguatge, que 'l POR (en catalá PER) posat després del títol de l'obra y devant del nom del autor d'ella, indica que es l'obra original.

En catalá, també podriam citar exemples de llibres originals en los que 'ls seus autors hi han posat la preposició PER devant dels noms d'ells, com *Jesús Infant*, PER Mossen Jacinto Verdagner; *Lo Bruch*, PER Joseph Feliu y Codina; *Las damas d'Aragó*, PER Salvador Sanpere y

CATALUNYA PINTORESCA

SERINYÀ (Gerona). — Iglesia

Miquel; *Clarís y son temps*, PER Joseph Coroleu, etc., etc.

Desenganyis lo senyor Ferrer y Codina; per doná á compendre que una producció no es original, devant del *per té* de posarhi algun altre mot, per exemple, la paraula plagi, y aixís diria: *Las Carolinas*, plagi per... *Un cop de telas*, plagi per... *La Suripanta*, plagi per..., etc. D'aquest modo sí que 'l públich no quedaria enganyat pensant, com ara pensa ab rahó, que al llegir una comedia PER Ferrer y Codina, es original d'aquest plagiari; y no seria precis demostrar los plagis, á fi de desvaneixer las equivocacions dels lectors ó espectadors.

J. S.

Íntima

Somnis d'amor m'inspiras, gaya nina
endolçin lo meu cor,
ahont ets, si 't cerco en va tota ma vida:
sombres ne veig tan sols.
Vina fins al jardí, que ab flors hermosas
coronaré ton front,
y allí tots dos solets seguts en l'herba
respiraré amor.
Los aucellets vindrán ab sas canturias
corrent á voliors,
y á nostre enfront cantars ab xisclet feble
cantarán prop la font.
Allí, del mon no respiraré l'ayre
qu'ho arriba marcir tot,
l'ambient tot perfumat de suaus aromas
per naltres será dolç.

ASSUMPTA DE VALLORS.

La gran diada

Lo cor se m'hi anava. La mare tot era estimar-me 'l bras á fi de passar com una exhalació per devant d'aquells grans cristalls que tancavan tanta de tentació, que 'm feyan esclatar á doll exclamacions d'enveja que á la pobre dona devian arribarli fins al fons de l'ànima.

Si hagués sigut possible, crech que jo ab una mirada hauria deixat aquells aparadors ab sas parets llisas y peladas com l'interior d'una tomba.

Era un vespre trist y fret; ab un d'aquells frets que obligan á anar pel mon ab los abrichs ben cordats y 'ls tapabocas fins á las orelles. ¿Cóm no havia de sentirlo jo? ab mas sabatas fent boqueras y mon trajo ab més overturas que casal arruïnat.

Hi ha días en que tot sembla que 't gira la cara; aquell era un de tants, y la capta havia resultat molt escassa. Los nostres parroquians, esporuguits pe 'l fret, no havían tret lo nas al carrer la majoria.

Anavam ja cap á retiro, ahont nos hi esperavan los rosegons reglamentaris qu'en companyia d'un oli ranci se convertirían en la soculenta sopa que havia de posar terme á la gana de un día més en lo dietari de ma vida.

Vareig menjar ab poca gana, escorrentme tot seguit cap á l'estora embolcallantme com vaig poguer millor ab aquells pellingos que havían sigut molsuda flassada en época llunyana.

La son, la dolça son, amiga de l'infancia y mitigadora de la gana, me gronxá en sos brassos y omplí ma fantasía portant á mon entorn tots los objectes propis de la diada y de bossas menos escorregudas.

Aquell quartet petit y rónch no era prou per contenir tanta joguina, y jo 'm veyá al bell mitj montat en mon somni daurat en forma de caball de máquina al qui no podia fer córrer á voluntat, semblantme que l'animaló, impacient, covert d'escuma y ab sas sanchs bullentas, ja no coneixia 'l freno y se 'm desbocaba embestint de cego tirant á perdre tots aquells tresors que 'ls tres reys espléndidament m'havían fet presentalla.

¡Quín goitx feya jo! ab mon trajo de general més tibet que una bomba quant s'enlayra y montat encarcerat sobre 'l seu lloç, anant discretament refrenant los seus impulsos.

Del caball al teatro, al joch de bitllas, á la capsa de colors, á la pilota de goma; no va haverhi cap objecte que no passés por las meas mans abandonantlo tot seguit per un altre, puig no sabia á quin donar la preferencia, tant aformat n'estava de tot alló que 'n somnis possehia y que tan propi era dels meus pochs anys.

Segurament somiaria en veu alta y enterant-se la meua pobra mare no volgué malmetre tanta alegría, puig no 'm feu abandonar la estora per acompanyarla, ni vareig sentir com tots los días lo catroch, catroch, de sa crossa.

Al despertarme vareig ja trovar preparat lo meu pobre desdejuni, y al poch rato vingué á buscarme una vehina emportantse á passar lo matí en companyia dels seus fills, á los que 'ls reys, en mitj de sa pobresa, havían deixat senyals del seu pas per devant de la finestra.

Al mitj día torná la mare. M'extranyá veurer son farcell tan rodó y lliç que 'n res se semblava al farcell diari, company de fatigas, quina bonyegamenta bescantaba á las claras los rosegons qu'embolcallaba.

—Té, fill meu, me digué petonejantme d'una manera un xich extranya,—los reys també han pensat ab tú; y desfent lo bulto me feu entrega d'un hermós timbal ab franja daurada, cércols vermells y groixuts cordills ab cinturón de badana.

Ma alegria ja no tingué terme. Vareig aturdir la casa saltant y brincant ab més dalit que lo cabridet quan deixa la mamella.

En mitj de aquell terratrémol ni se 'm va acudir esbrinar lo per qué en mitj de tanta ditxa á la mare las llágrimas li queyan cara avall, ni lo per qué aquell día no dinava.

C. SAMÁ.

XVII Petit Concurs

Monument á Frederich Soler

(BASES PUBLICADAS EN LO NÚMERO 197)

Projecte número 3 de publicació

Primer: Comprar la finca del Teatro Romea y la casa que fa cantonada.

Segon: Fer una bona fatxada al carrer del Hospital.

Tercer: Un' altre fatxada al carrer de Mendizábal, plena de baixos relleus de las principals obras de 'n Soler.

Quart: A la cantonada dels carrers del Hospital y Mendizábal, posarhi la estàtua de 'n Soler.

Quint: Destiná una gran sala per Biblioteca, d' autors catalans.

Sisé: Destiná lo teatro per conservatori, ahont se fessin actors y s' estrenessin las obras bonas presentadas.

Seté: Fet tot aixó, regalá lo teatro á la ciutat de Barcelona y nombrar una Junta per administrarlo.

Cost de tot aixó y modo de arregar lo gasto total, 50,000 duros

L' Ajuntament, que dongui	duros	5,000
La Diputació de Barcelona	»	5,000
La » de Tarragona	»	2,500
La » de Lleyda	»	2,500
La » de Girona	»	2,500
Ferrocarrils y Societats comercials	»	10,000
Banquers y gent de pessetas	»	10,000
Tots los ajuntaments de Catalunya, á rahó de 16, 8 y 4 duros, segons ells	»	12,500
Total.	»	50,000

QUIMET SERBANTES

Servey de fora

SAN JOAN DE HORTA.—En lo teatro Balada, y baix la acertada direcció del conegut y aplaudit primer actor D. P. Bou, se doná una funció lo 5 del corrent, á benefici dels reservistas y soldats que 's trovan á Cuba.

Formá part del programa, lo drama de D. Víctor Balaguer *D. Joan de Serrallonga*, en lo qual lo senyor Bou va estar molt acertat.—M.

OLESA DE MONTSERRAT.—S' han representat últimament en aquesta població las obras següents:

Lo 25 del passat *La boja*, de Guimerá, y *Un barret de riallas*. Lo dia 5 del corrent *La banda de Bastardia*, de Soler y *Als peus de vosté*.

Los desempenys molt acertats, distingintse la se-

nyora Dinarés y 'ls senyors Llongueras, Padrós, Costa, Dinarés, Soler, Plá y Casals.—P.

TARRASSA.—Durant las festas passadas, ha actuat en nostre Teatro Principal, un reduhit quadro de companyia de sarsuela seria, qu' ha donat varias representacions d' obras de repertori antich.

Se diu que acabats que tinguí 'ls seus compromisos en aqueixa, la companyia Cepillo vindrá á dar algunas representacions en aquesta ciutat.

Li auguran bons resultats.—Ll.

GRACIA.—En las últimas funcions que s' han dat en lo Teatro Principal, se posaren en escena las pessas *Com á cal sogre* y *Vostés dirán*.

Lo ball extraordinari que tingué efecte en la «Societat La Banya Graciense», en la nit de Reys, se vegé molt lluhit y concorregut, resultant una festa de grat record per tots quants hi assistiren.

Al 28 del passat s' inaugurá una nova societat en la Cervecería de la plassa de Rovira, posantse en escena *Lo port de salvació*. Lo dia 31, la *Torre dels misteris*, *Un cap más* y *Cura de moro*. Dissapte passat *La monja enterrada en vida* y la sarsuela *¡Dorm!* totas ellas molt ben desempenyadas.

Se tractava de representar *Las Carolinas*, del Plagiari, pero s' acordá retirarla, com totas las que duguin lo seu nom. Lo que sia de lley es agradable en tots los terrenos.

La societat «Lira Graciense» ha tornat á actuar, posant en escena lo magnífich drama del immortal Frederich Soler *Lo contramestre*, que siguié molt ben desempenyat.

La societat «El Placer» (Jardinets), doná lo prop passat diumenge, á la nit, una funció baix la direcció del jove aficionat D. Joseph Plácido, component lo programa, á més d' un drama castellá en un acte, lo preciós arreglo de Aulés, *Lo diari ho porta* y la popular comedia del immortal Pitarra, *Cura de moro*, obtenint un desempenyo inmillorable, especialment per part de la senyoreta Llobet y senyors Plácido, Llach, Feliu, Sánchez y Jimeno, que obtingueren justos aplausos.

Pera fi de més está anunciada la preciosa comedia del senyor Arnau, *Un embolich de cordas*, que s' está publicant en lo folletí d' aquest periódich.—M.

SABADELL.—En l' «Associació de Católichs», diumengé á la nit, se representá lo drama *Misérias humanas* y la pessa *Sebas al cap*. Al endemá dilluns, *Los pastorets* y la mateixa pessa del dia anterior.—F.

OLOT.—Lo dia primer del corrent la companyia que dirigeix l' intelligent actor senyor Coll, posá en escena la bonica obra de Arnau, *Al altre mon* y la pessa *Sense argument*.—T.

GERONA.—Ultimament en lo Teatro Principal s' han representat las sarsuelas catalanas *La guardiola* y *La nena del Vendrell*, distingintshi especialment lo senyor Roca.—A.

SANS.—Diumenge y dilluns passat en la «Familiar Obrera», se representaren importants funcions per la companyia que dirigeix lo reputat actor senyor Nieto. Ditas funcions acabaren ab las pessas *Com á cal sogre* y *¡Mala nit!* del senyor Pous.—C.

TARRAGONA.—Imponent era l' aspecte que presentaba lo Teatro Principal d' aquesta ciutat la nit de cap

d'any, ab motiu de posarse en escena per primera vegada á Tarragona, lo tan justament y per tot arreu aplaudit drama catalá *Maria Rosa*.

La representació siguié un triomf pera l' autor é intérpretes.

Lo dilluns d'aquesta setmana tingué lloch en l'esmentat teatro una funció en honor del malograt Frederich Soler, posantse en escena un de sos mellors dramas, titulat *Lo ferrer de tall*, que obtingué notable interpretació, aplaudintse molt á tots los artistas, los quals després llegiren varias poesías dedicadas á tan malaguanyat autor, de Apeles Mestres, Gumá, Japet de l' orga, Verdaguer, etc., finalisant ab la cerimonia de la coronació del busto, que estaba col·locat en una bonica alegoria representant la montanya de la Gloria, al cim de la qual estaba lo busto de 'n Soler.

La pessa final fou lo bonich apropósit *Lo pessebre de D. Pau*, que agradá molt.

En breu se posará en escena lo preciós drama de Guimerá, *Mar y cel*.—LL. DE M.

Novas

Continua en lo folletí del present número la publicació de la preciosa comedia *Un embolich de cordas*, qual obra quedarà acabada en lo número vinent.

Ha obtingut un éxit extraordinari la nova ópera espanyola en un acte *Pepita Giménez*, del mestre Albeniz, estrenada en lo Teatro Liceo.

Las bellas qu' enclou aquesta partitura, son altre esplendent mostra de lo molt que hi ha qu' esperar del talent de son jove mestre.

Pera dimars vinent está anunciat en lo Teatro Romea l'estreno de la nova comedia en tres actes, de don Manuel Rovira y Serra, titulada *¡¡¡Trampas!!!*

Ahir degué tenir lloch lo de la pessa *Una prometença*, lo qual ressenyarém al número próxim.

En lo Teatro Granvía, dimecres tingué lloch la primera funció de la nova temporada, donantse la 25 representació de la bufonada *Un cien piés*.

Al Eldorado ha continuat representantse ab molt aplauso la humorada *Donde las dan las toman*.

Dijous s'estrena la sarsuela *De vuelta del Vivero*, que obtingué molt bon éxit degut especialment á la bondat de la música.

La notable companyia de Miguel Cepillo terminá sos compromisos dijous passat en lo Teatro Principal.

Y en efecte; al revés de lo que anunciá *La pantalla del plagiari*, no s'haurá estrenat cap traducció directa de la grolleria *La Suripanta*. Fins ab aixó ha demostrat tenir bon gust la companyia Cepillo, donchs á fer tal, segurament que la traducció hauria sigut directament del original francès *Vacances du mariage*, qu'empastifá D. Anton Ferrer, fent encare més censurable lo plagi.

Es molt celebrat lo *Pesebre* que l'acreditat Colegi-Academia Sant Joseph, establert en lo carrer de la Tàpineria, n.º 33, primer, exhibeix; donchs per la acertada distribució y ben entesa combinació de tons, produheix un efecte sorprendent.

Felicitém de tot cor al distingit pintor don Joan Bta. M. Fontdevila, autor de obra tan bonica, y al digníssim director del esmentat colegi, D. Martí Vergau, per la bona idea que ha tingut en proporcionar al públich tan artística exhibició.

Las horas y dias en que 's pot veurer, son de 7 á 10 de la nit, dels dissabtes y dias festius, mitjansant invitació.

Pera avuy está anunciat en lo Teatro del Tivoli, l'estreno de la nova ópera *Aurora*, quins retratos dels autors tingerem lo gust d'adelantar á nostres lectors en lo número passat.

Hem rebut l'exemplar imprés del saynete en un acte y en vers, original de D. Anton Saltiveri, estrenat ab extraordinari éxit.

Axís mateix se 'ns ha favoregut ab las últimas obras de mossen Jacinto Verdaguer, *Flors del Calvari* y *Jesús Infant*, de las que 'ns ocuparém próximament, com també de la rebuda últimament baix lo titul de *Gotims blancs*.

Mercés á tots.

PALMA DE CATALUNYA.—En aquesta societat coral, lo dia 14 del passat se doná una escullida funció, en la que 's representá la joguina *Dos aixelebrats* á més del estreno ressenyat en un dels últims números.

COPELIA.—Ultimament ha celebrat ab esplendides l'aniversari de la seva fundació. Aquesta societat ha prés gran preponderancia en lo poch temps que fa que 's constituí.

CENTRO MORAL.—En la funció de diumenge passat, á més del estreno ressenyat en un dels últims números, se posaren també en escena las obras *Cor de roca* y *¡Quin conflicte!*

CIRCUL ESQUERRA DEL ENSANXE.—Diumenge 29 del passat tingué lloch en aquest Centre la representació del magnífich drama del immortal poeta F. Soler, *Las joyas de la Roser*, distingintshi lo jove aficionat Joseph Plácido, que conquistá molts aplausos en lo difícil paper de «Bernat», acompanyantlo acertadament tots los altres, y en especial los senyors Roig, Laguna, Palaudarias y Solá.

Finalisá la funció lo monólech del eminent poeta A. Guimerá, *Mestre Olaguer*, que 'n obsequi á la Societat recitá lo reputat actor D. Enrich Borrás, lo que li valgué una entusiasta ovació.

CENTRO ROGER DE LLURIA.—Diumenge 29 del passat á la tarde tingué lloch en aquest Centre la funció d' *Ignocents*, de la que formaba part la xistosa parodia *Otelo ó'l moro de magnesia*, essent ademés molt aplaudits tots los números del programa, y en especial per son desemenyo, que fou acertat, per los senyors Sánchez, Roig, Feliu y Roure y la simpática senyoreta Martila.

Dimars, dia 31, va celebrarse un gran ball.

Pera demá la tarde está anunciat lo benefici del director d'escena D. Joan Barberán. Se posará un important drama estrenantshi una decoració.

MANYANS MECÁNICHES.—Per avuy s'anuncia lo benefici de la discreta dama jove, senyoreta Pepita Antich, ab una obra en tres actes del reputat *plagiari*, y la celebrada pessa original de Narcís Campmany *Los tres toms*.

LOS CANTADORS.—Demà á la tarde s' hi posará en escena lo preciós drama *La joya de la costa*, y la pessa *Los tres toms*.

DON QUIJOTE.—La funció de demà á la tarde en aquesta lluhida societat se compon de *Lo diari ho porta y Sebas al cap*. De la representació de l' una á l' altre, estreno del monólech *Solter per forsa*.

LA SERPENTINA.—Aquesta popular societat ha fixat pera la celebració de tres importants balls de máscaras los días 1, 8 y 15 del pròxim Febrer.

LARA.—Dissapte passat tingué lloch lo benefici del jove pianista de la societat, Sr. Badosa, per quin motiu se vegé la sala molt concorreguda. Las sarsuelas que 's posaren en escena, surtiren molt ajustadas, essent bon justificatiu de las merescudas simpatías de que 'l beneficiat disfruta.

UNIO REPUBLICANA.—Diumenje va celebrarse lo benefici anunciat dels dos socis d'aquest Centro, senyors Blay y Perich, ab una important vetllada literaria-musical. Lo resultat fou molt satisfactori.

NIU GUERRER.—Diumenge últim va donarshi una important funció á benefici de las víctimas de Palma. Se posá en escena la bonica producció *La malvasia de Silges*, que obtingué molt bon desempenyo. Després se representá una sarsueleta en la que 'l senyor Camaló s' hi conquistá molts aplausos.

Cul de sach

—¿Vols dir que ja vaig ben arreglat?—deya un afionat engiponat de guerrero á un seu company moments avans de comensar una representació.

—Y sí, home, sí,—li respongué l' altre;—no veus que á tú ja 't matan al primer acte.

X.

Enigmas

Xarada

¡Mon joyell, gloria de glorias!...
may al mon m' ha encisat tant
com eixa cridoria santa
que en ma patria sò escoltat...
Per tú, hermosa Catalunya,
mon dintre era esguart d' esglay
jo 't creya regió malmesa
de impassibles catalans;
per tú, rebent molts ultratjes,
may repercutí l' espay
ni un crit potent de defensa
dels que vegeres infants...
Mes, ¡oh cels!... jo avuy ho sento
y 'm sembla un dols somniar...
Catalunya sent rabiosa
lo cop de injusticia gran
no tots son fills que t' insultan
't restan vers catalans:
Prima unissó crits pregonan
d' amor patri vers *total*,
veu de protesta *hu-segona*
lo fet de injusticia, infam.
L' escorsó del centralisme

que traydor, sanch li ha xuclat,
que més fills dels que pertanyen
á nostra regió ha robat,
com s' estranya que al fi cridi
patria que ell ha delmat tant...
¡¡Ma bandera catalana
hu-dos tos plechs alt, ben alt!!!...
abont en ton dibuix de gloria
brilleja lo «¡¡¡ sempre avant!!!»
jo no 't vull veure adormida,
ni tampoch mansa com ans,
hi ha una fera salvatjina
que egoisme sol mostrar,
que de tan en tan t' ungleixa...
¡tas feridas deus venjar!...
Sí... bandera catalana
barrada ab quatre grops sants
ondeja 'l dibuix de gloria
senyera dels catalans;
del centralisme injusticia
d' amor patri 'ns du *total*...
ondeja com mostrant festa:
tens vers fills ¡¡¡¡ Avant!!!! ¡¡¡¡ Avant!!!!

SÍSQUET DEL FULL

La solució en lo pròxim número

Correspondencia

Fem present que per medi d' aquesta secció, doném nostra humil opinió dels treballs que 'ns envian. No contrayém compromís de publicació y escullim la col·laboració d' entre 'ls que s' haigin acceptat.

Lluís Giralt Vehí: va bé, veurém de publicarlo més concís.—Joan Fontanet Corbera: bona disposició, falta práctica.—M. Pasiello: se buscará.—Vicentó: va bé, mes no 's pogué inquibir.—Isidro Martí: es molt gastat.—F. G.: lo ser castellá ho dificulta.—Juliá Carassó: mil gracias.—Rafel F. Solá: va bé.—J. Font: lo pensament es millor que la forma.—Joseph Regás; C. N. C.; Llorens Estarsi; Ramon Fornet y Roca: moltas gracias y veurán lo que desitjan.—Bartomeuet de Gracia: van tots bé.—Epigramátich: igualment.—Vicents Andrés: veu, tenia dos treballs, no convé ser tant puntós, gracias del article.—Marcel: lo últim no va prou bé, l' anterior sí; desitjariam aténdrel, mes consideri que no 'ns ho permet las moltas peticions que rebém per l' istil.—S. y Pere Sala: van bé.—Ramón Estor: no 'ns hi podém destorbar.—Joaquím Pujol Sariol: mestre, aixó es molt delicat.—Llamparons: massa verts.—Jaume Llopart: portaria polémica que 'ns pendria un espay que ara ens precisa.—Antón Massana: no hi ha tal.—M. Girona: mil gracias; aprofitaré algo.—J. Balaguer y Soler: no va mal, voldríam véurer altres treballs.—Llorens Bancaster: ho procurarém.—Martí Robert: veurá moltas innovacions.

Lò demés que no 's cita, vol dir que no va be.

AVISOS.—S' enquadernan las obras que han surtit en lo folletí. Preu y condicions las de costum.

Los que desitjin tenir enquadernada la colecció del periódich del últim any, poden portarla á l' Administració.—Preu 8 rals.